

INOREN TXAKURRA

II EZ EUENIAN

Edozein errian, urte azkotan ikustenzan zidarra, urrea ta danetako aberaskiak, etortzeniak atzerritik: baña, egia ezateko ekinzan gutxituten ta gero aberaski orreik geratuzean ezeretan; bañe jakinzana zan Edozein errieak aberazki orde z eukela zor aundiak, euzala zoretan Lur-eko erri larreiri.

Ez ori bakarrik, errian euzein aberaski ak urteten euzela erritik. Danen orren gañean lenagoko txanponak ez zian ikusten, ta oneñ orde z errikoak dakuen paper batzuk egunero gutxiago eroziezkenaz biziteko. Bañe ori ez zan dana.

Ainbeste ta ainbeste zidar, urre ta aberaski artean -urteak ta urtietan- jateko, edateko, jantziteko ta danetako gauzak ekartzenialako atzerritik; erriko lurak, erriko izanleskien aberaskiak, jaregian alde batera, geratuteko ikusten EDOZEIN erria ezertzan.

Da danori izangolitzake gutxi, EDOZEIN erria ikustenzen euzela larrei, naiebeñak txanponak, -erria aberatza izanzalakota- orregaitik, "erriak ordaindu ebela —ezatenebeñ oneik biar ebeña, jarraituteko bizitzen "Pon-Pon".

Orrelako ebaizkisunaz erabaizkuna ez zan erreza. Orrelan askatuzan inka aundienetakoa.

Erriko geienak ikusten ebein inka arek estutenebela bizitza, ta itaun ebeñ: ¿Noiz ta zelan erabagiko da inka au?.

Orretan euzenian agertuzean buruntapenak, baitabe ameskereak, bañe danen gañean dagozen izagerak, ta oneik zian garratzak. Begiak ondo eregitak eukanak ikusteneben, itxaropena izangozala urte asko ta gerokoa.

Bañe ¿Bitartean?. ¿Oba da ez jakitea izanzean EDOZEIN errian!

III EGUN GUSTEAK EZ DEA BARDIÑAK

Lau urte errien-bizitzan aguro igarotendia.

Iñok ez ebeña oldoztu agertuzan errian. Titereo batzuk, eskujokari, barre-egiteko ezanarak, euren zarata aundeaz, agertuzian, ezaten: "Gaurko gauan, EDOZEIN errikoak ikusiko dabe beinbe ez dana ikuzi Lur-ean, ikuzigarriena, EDOZEIN erriko Artist-antzelari onena!".

Ta orrelan izan-zan. Erriko danak jakiñeibein zeñ ta zelakoa zan, titereoak ezatenebeñ zala, antzelaria.

Gau a beinbe ez zan aztuko ¿zer gaitik?.

Erriko geienak an ikuzizean.

Gasteak, zarrak, umeak, ikuzi naiebeilako erriko antzelari areri. Ta orrelan ekinzan beinbe ez-ebeña ikuzi:

Titereak ekinzian eurak ondo dakiena egiten eukiteko, dagozenairi ikusten atseangiarri mirespetan trebetasunak; baita be, ikustenebeñak eskujokarienak, dagozen guztiz pozik.

Danori ikustenzan, entzun alaz euren nusikeak ta zaratak, danen barre artean. Gero, titiritearen Zuzendaziak, iru turutagoga ta luzeaz aurretik, ezan eben:

¡Orain ikuziko dozue, EDOZEN erriko artist antzelari, ludiko onenari, egiten iñok ez dabena beinbe ikusi!. Ta agertuzan:

Ibilten zutik, urrez ta zidarrez dirdizari margoko jantziak, aurreko oñak goraltzadera, bialduten musuak danairi, ta etaralaz jantzienureko zakutxotik lorak emuteko an eusenairi, beti bialduten musuak (ezkuaz bezela) danairi...

Laister, errikoak ezagutuebein antzelari a zala "IÑOREN TXAKURRA", lau urte atzerantz, ez ebeña ikusten EDOZEIN errikoak. Ta geienak ezaten ebeñ: ¿Iñoren Txaturra, orain antzelari au?.

Ba ¡a berbera zan!.

IV IKUSIZANA

Gero, antzelari onek egiñenaz dagozen geienak abozabalik, ikusten: igotezela zurunbeak ta jauzkada batetik bestera jarraituteko emuten, geratubarik, inbuluzketak, ipiteko zutik saspi alki gañean, ta an gañetik jauzkada batetik zartu zertenzan susko ustsi batetik, jarraituteko, geratugabe, emuten inbuluzketak, atzenian, beti zutik, etarateko, ezeita eukan zakutxotik, KRABELIÑ polita eder bat, eruaneutzana, an euna ikusten, umetxu bateri..., bialduten beti musuak an euzain erriko daneiri. Ta oneik danak zutik txaloka.

V ERRIKOAK EZATENEBEÑA

A izan-zan, gauaretako antzerkizunean amaitu zanean dana. EDOZEIN errikoak dagozen ez aztuteko beinbe ikuziebeña.

Ben-benetan errian iñok ez eben aztuko beinbe ikuzie-bena.

Ta itaunditu ebein ogei ta gelago aldiz: "IÑOREN